

GEBELERİN BİTKİSEL ÜRÜN TÜKETİM VE SIKLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Muteber Gizem KESER
Sağlık Bilimleri Yüksekokulu
Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Sunum Akışı

- TÜİK Doğum Verileri
- Çalışmanın Tanım ve Amacı
- Konu İle İlgili Literatürdeki Bazı Çalışmalara Kısa Bir Bakış
- Çalışmanın Yöntem ve Bulguları
- SONUÇ...

Türkiye'de Temel Doğurganlık ve Temel Ölüm Düzeylerinin Yıllara Göre Dağılımı

Kaba doğum hızı, bin nüfus başına düşen canlı doğum sayısını ifade etmektedir

	2012 ^(r)	2013 ^(r)	2014 ^(r)	2015
Toplam doğurganlık hızı (Çocuk sayısı) Total fertility rate (Number of children)	2,11	2,10	2,18	2,14
Kaba doğum hızı - Crude birth rate (‰)	17,2	17,0	17,4	16,9
Doğum sayısı - Number of births	1 292 380	1 294 088	1 345 286	1 325 783
Annenin ortalama yaşı - Mean age of mother	27,5	27,7	27,9	28,0

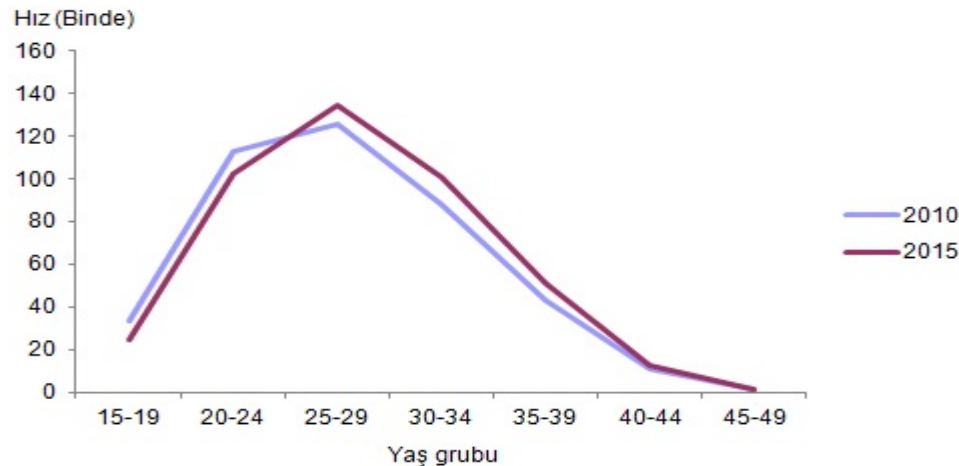
	2012 ^(r)	2013 ^(r)	2014 ^(r)	2015
Kaba ölüm hızı - Crude death rate (‰)	5,0	4,9	5,1	5,2
Ölüm sayısı - Number of deaths	376 520	372 920	391 009	405 218
Bebek ölüm hızı - Infant mortality rate (‰)				
Toplam - Total	11,6	10,8	11,3	10,7
Erkek - Boys	12,1	11,4	12,0	11,3
Kız - Girls	11,1	10,2	10,5	10,0
Bebek ölüm sayısı - Number of infant deaths	14 974	14 014	15 165	14 164

Bebek ölüm hızı, bin canlı doğum başına düşen bebek ölüm sayısını ifade etmektedir.

Adölesan doğurganlık hızı,

- 15-19 yaş grubunda bin kadın başına düşen ortalama canlı doğan çocuk sayısını ifade etmektedir.
- Adölesan doğurganlık hızı, 2010 yılında binde 34 iken 2015 yılında binde 25'e düştü.
- Diğer bir ifadeyle, 2015 yılında 15-19 yaş grubundaki her bin kadın başına 25 doğum düştü.

GEBELERİN BİTKİSEL ÜRÜN TÜKETİM VE SIKLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Gebelik döneminde bireyler, çeşitli sebeplerle bitkisel ürünlerden olan bitki çaylarına yönelebilmektedir.

- ❑ Çalışmamızın amacı gebelerde, gebelik süresince tüketilen bitkisel ürün türü ve sıklığını saptamaktır.

- Dünya Sağlık Örgütü, dünya genelinde, tüm popülasyonun yaklaşık %80'inin çeşitli hastalıklardan korunmak, tedavi süreci ve sağlıklı bir yaşam sürmek amacıyla geleneksel tedaviye başvurduğunu belirtmiştir.
- Gebelik boyunca, bitkisel ürün kullanımı ise coğrafik, etnik, kültürel ve sosyal koşullara bağlı olarak %7 ile %55 arasında değişmektedir.

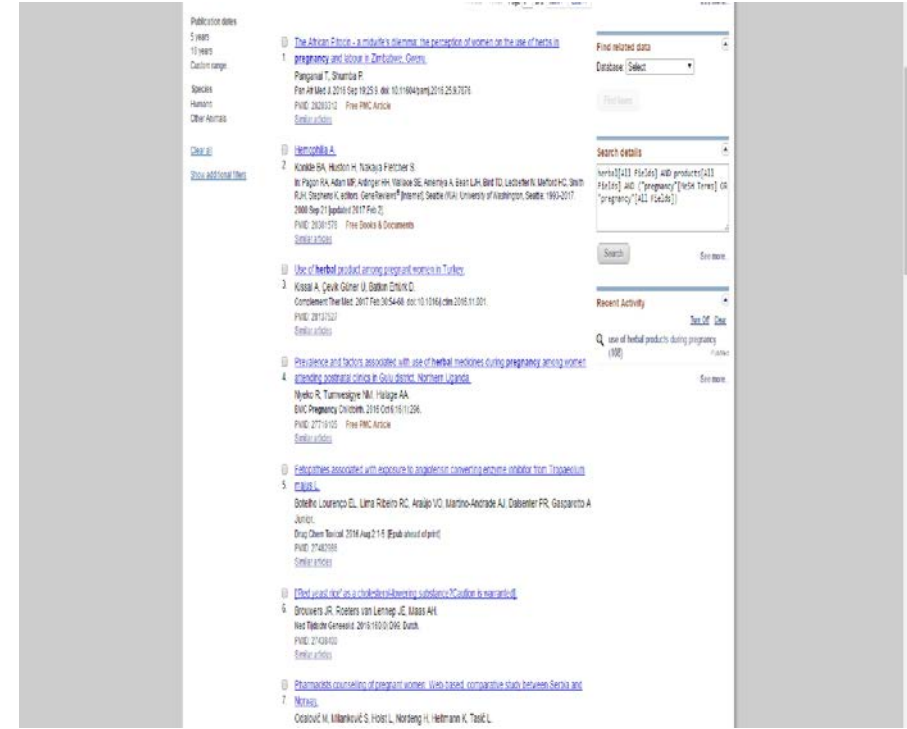
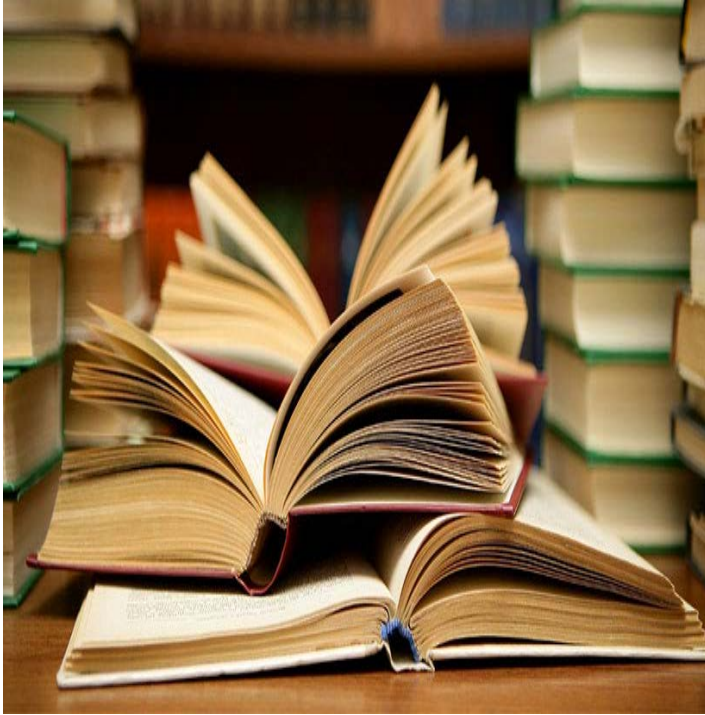

World Health Organization. Traditional medicine. Fact sheet Number 134. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs134/en/>. Accessed on February 4, 2013.

Dugoua JJ. 'Herbal medicines and pregnancy. J Popul Ther Clin Pharmacol'. 17(3):e370-e378, 2010.

□ Literatürde gebelik ve laktasyon döneminde tüketilen bitkisel ürünlerle ilgili pek çok çalışma mevcuttur fakat son yıllarda yapılan çalışmaların büyük bir kısmı derleme çalışmasıdır.

Herbal Medicines Use During Pregnancy: A Review from the Middle East

Lisha J. John^{1*} and Nisha Shantakumari²

¹Department of Pharmacology, Gulf Medical University, Ajman, United Arab Emirates

²Department of Physiology, Gulf Medical University, Ajman, United Arab Emirates

ARTICLE INFO

Article history:

Received: 20 November 2014

Accepted: 21 March 2015

Online:

DOI 10.5001/omj2015.48

Keywords:

Herbal Medicine; Pregnancy;
Middle East.

ABSTRACT

The prevalence of the herbal medicines use is on the rise across the world, especially amongst pregnant women. The scenario in the Middle Eastern region was reviewed to explore the prevalence, usage pattern, motivation, and attitude towards use of herbal medicine by pregnant women. Literature published up to December 2012 showed the prevalence of herbal medicine use varied between 22.3–82.3%, implying a rising trend in the utilization of herbal medicine during pregnancy. The most common herbs used were peppermint, ginger, thyme, chamomile, sage, aniseed, fenugreek, and green tea. The most common reasons for use included the treatment of gastrointestinal disorders and cold and flu symptoms. The majority of women used these products during their first trimester, and did not reveal this information to their physician. Most women were advised by family and friends to use herbal medicines and believed they were more effective and had fewer side effects than modern medicine especially during pregnancy. In conclusion, the use of herbal medicine is prevalent among pregnant women in the Middle Eastern region and healthcare providers need to seek information pertaining to their use.

2011-2012
arası yapılan
8 çalışmanın
Meta-analizi
(1 çalışma 2005 yılına
ait)

Gebelerin
bitkisel ürün
kullanım
prevelansları
%22.3-%82.3

En çok
sırasıyla
-Nane
-zencefil
-kekik
-papatya

Sağlık
profesyonellerinin
bu konudaki bilgi
seviye düzeyleri
%12.8-%46

ELSEVIER

Contents lists available at ScienceDirect

Complementary Therapies in Medicine

journal homepage: www.elsevierhealth.com/journals/ctim

Use of herbal product among pregnant women in Turkey

Aygül Kissal^{a,*}, Ümran Çevik Güner^a, Döndü Batkın Ertürk^b

^a Gaziosmanpaşa University, Faculty of Health Science, Nursing Department, 60250 Tokat, Turkey

^b Gaziosmanpaşa University, Faculty of Health Science, Midwifery Department, 60250 Tokat, Turkey

ARTICLE INFO

Article history:

Received 15 January 2016

Received in revised form 5 August 2016

Accepted 6 November 2016

Available online 11 November 2016

Keywords:

Pregnancy
Herbal medicine
Nurses
Midwifery

ABSTRACT

Objective: This study was conducted to determine the herbal product use of pregnant women as there is not adequate information relating to the rate of herbal product use during pregnancy in Turkey and what is thought about effects and side effects thereof.

Methods: It is a descriptive study consisted of 366 pregnant women admitted to hospital for childbirth in gynaecology and obstetrics clinics of a public hospital or a university hospital. Data were collected with individual information form and question form of herbal product use in pregnancy. We conducted number, percentage, chi-square analyses.

Results: It was determined that 47.3% of the women had used at least one herbal product during pregnancy; the relationship between education level, working status, family structure, and status of herbal product use is statistically significant ($p < 0.05$). Linden, peppermint-lemon, ginger are the first three herbs used due to common cold-influenza frequently in pregnancy during 1st and 2nd trimesters. More than half of the pregnant women stated that they had started herbal product use without any suggestions from anyone, and profoundly low healthcare professional suggestion was detected.

Conclusion: Our study has showed that almost half of women use at least one herbal product during pregnancy. So few healthcare professionals give information to pregnant women about benefits and damages of herbal product use, planning researchers on effectiveness of herbal products, assessment of healthcare professionals

Çalışmaya katılan bireylerin yarısından fazlası bu dönemde tüketilen bitkisel ürünlerin anne ve bebeğe zarar verebileceğini belirtmiş.

366 katılımcı
%47.3 gebe en az bir kere bitkisel ürün kullanmış

En çok tüketilenler
-ıhlamur
-nane
-zencefil

Katılımcıların %76'sı gebelik süresince bitkisel ürün kullanımıyla ilgili herhangi bir sağlık personelinden bilgi almamış.

GEBE KADINLARIN BİTKİSEL ÜRÜN TÜKETİM VE SIKLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Yöntem

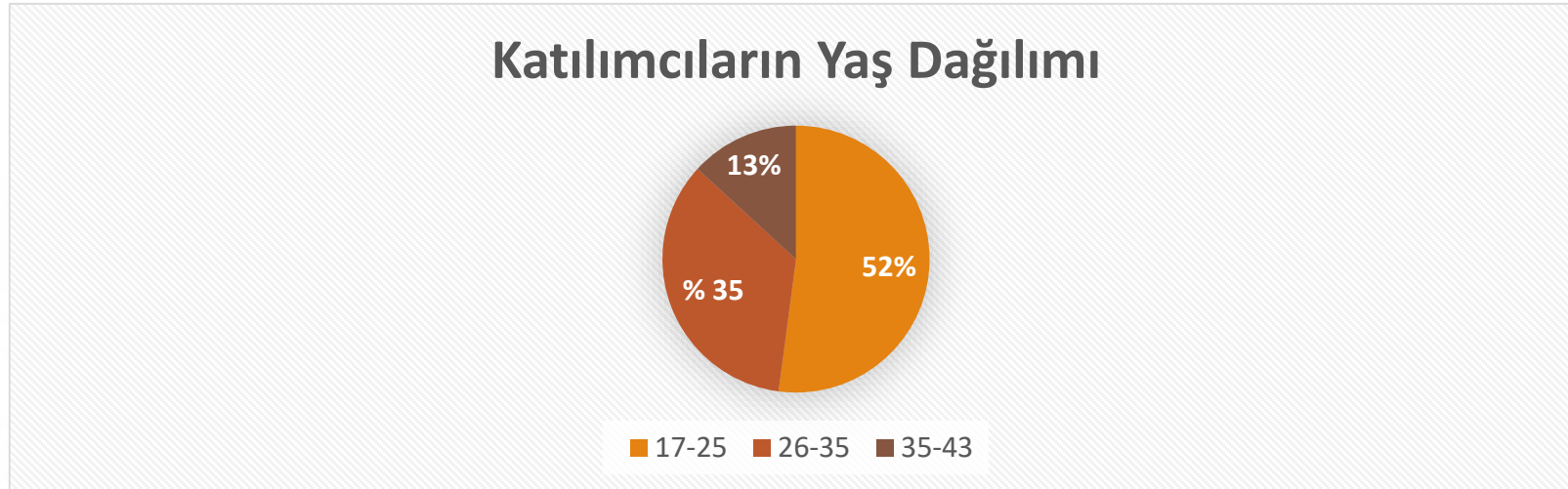
- ❑ Örneklem Konya’da, bir kamu hastanesi kadın doğum polikliniğine 2017 Şubat ayında başvuran 120 gebeden oluşmuştur. Çalışmada gönüllülük esas alınarak katılımcılara anket uygulanmıştır.
- ❑ Form, gebelerin demografik verileri ile bitkisel ürün tüketim düzeylerini ölçen 9 sorudan oluşmuştur. Veriler SPSS 15.0 programıyla analiz edilerek, değerlendirilmesinde tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

BULGULAR

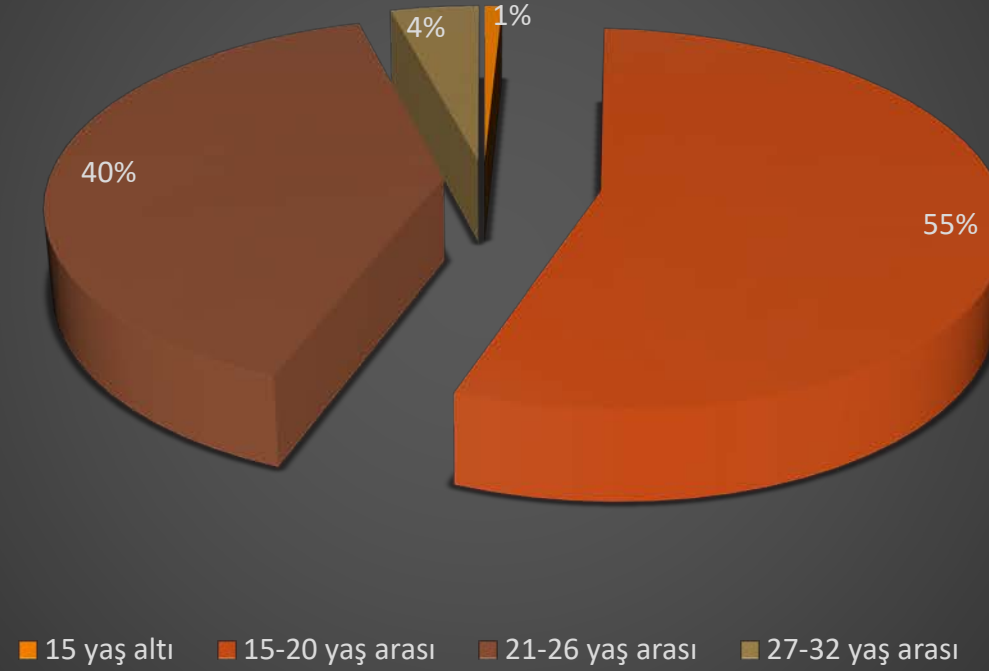
Katılımcıların yaşları 17 ile 43 arasında idi.

Bu yaş aralığında bulunan gebeleri çalışmamıza dahil ettik ve herhangi bir dışlama kriterimiz yoktu.

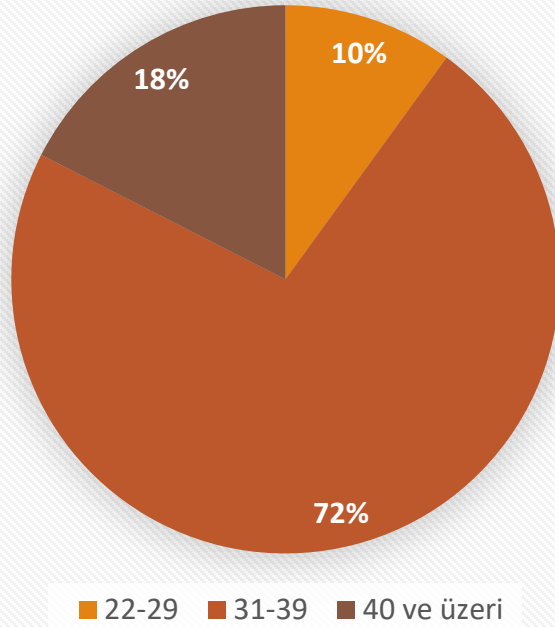
BULGULAR

Katılımcıların Evlilik Yaşları

BULGULAR

Katılımcıların İçinde
Buldukları Gebelik Haftaları

Çalışmaya katılan gebelerin %14.5'i gebeliklerinin 38.haftasındadır.

Katılımcıların Eğitim Durumları

Çalışmaya katılan her

3 kişiden 1'i

en az lise mezunudur.

❑ Çalışmada kullanımı araştırılan bitkisel ürünler

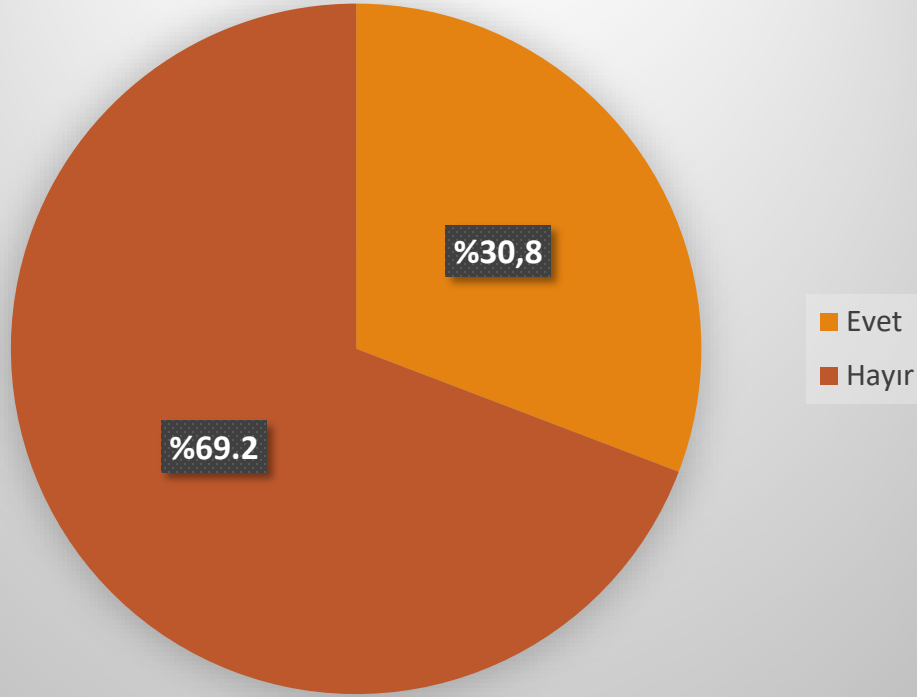
bitkilerin gövde veya yapraklarının kurutulmuş/taze kısımlarının çay ya da kapsül formudur.

BULGULAR

Bitkisel Ürün Kullanım Durumu

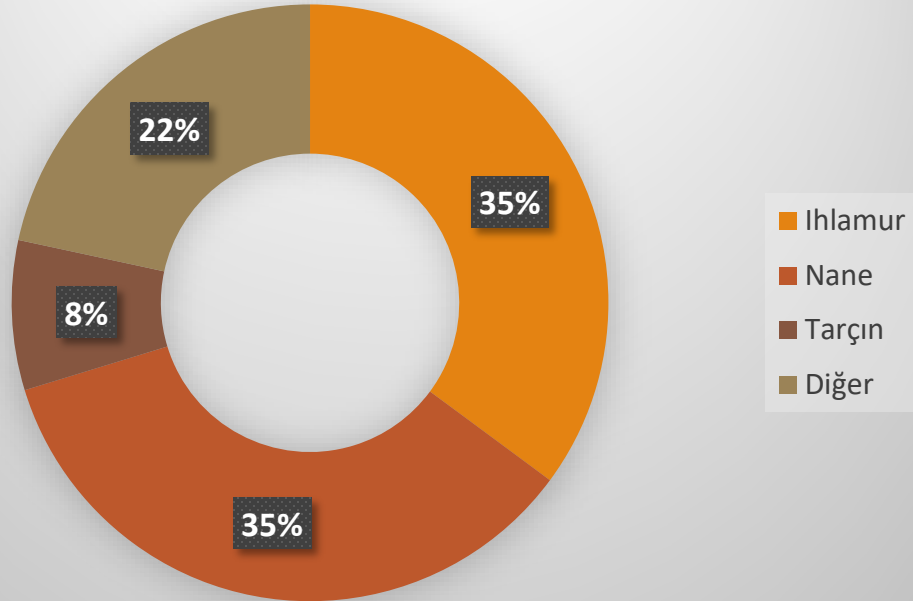

Eğitim durumu ile bitkisel ürün kullanımı arasında istatistiki bir anlamlılık bulunamamıştır. ($p < 0.05$)

BULGULAR

Tüketilen bitkisel ürünler

Örneklemin %29.7'si bu ürünleri **3 ay ve üzerinde**, %27.02'si **1 ile 3 ay arasında** tüketmiştir.

Bu ürünleri tüketen gebelerin %48.6'sı kendi iradeleriyle ,%27'si çevre tavsiyesi ile kullanmaya başlamıştır.

BULGULAR

Katılımcıların %70.2'si bu ürünleri kullanmalarıyla ilgili sağlık personeline bilgi vermemiştir.

Çalışmaya katılan gebelerin bu ürünleri tüketme sebepleri?

- Gebelerin, gebelik sürecinde bitkisel ürün kullanım sebepleri değişmekle beraber **%64.8'i grip nezle gibi üst solunum yolu hastalıklarının tedavisi ve bu hastalıklardan korunmak için** bu ürünlere başvurmuştur.
- **%13.5'i ise psikolojik olarak kendisine iyi geldiğini ve bu sebeple tükettiğini** belirtmiştir.

BULGULAR

Katılımcıların su tüketim durumlarına bakıldığında, bitkisel ürün tüketen gebelerin **%43.2'si 6 ile 10 su bardağı**, **%32.4'ü 1 ile 5 su bardağı** ve **%24.3'ü 11 su bardağı ve üzeri** miktarda su tüketmektedir.

Bitki çaylarını tüketen gebelerin **%78.3'ü**, ürünlerden fayda gördüğünü belirtmiştir.

Sonuç?

- Gebelikte beslenme , anne ve fetüsün sağlığının korunması açısından hayati önem taşımaktadır.
- Gebeler, çeşitli sebeplerden dolayı ilaç dışı ve doğal bazı yollarla tedaviye yönelebilmektedir.

Sonuç?

- Gebelikte bitkisel ürün kullanımı hala tartışmalı ve üzerinde daha fazla sayıda çalışma yapılmaya muhtaç bir konudur.
- Bu süreçte, tüketilen ya da kullanılan besin/besin takviyeleriyle ilgili sağlık personeline bilgi verilmelidir ve sağlık profesyonelleri ile olan ilişkiler güçlendirilmelidir.
- Yapılan çalışmalarca da , sağlık personellerinin gebelik ve laktasyon döneminde tüketilen bitkisel ürünlerle ilgili daha fazla bilgiye sahip olması gerektiği belirlenmiştir.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Saygılarımla...

Soru ya da öneriler?

